

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 15. februára 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Daň z pridanej hodnoty — Šiesta smernica 77/388/EHS — článok 13 A ods. 1 písm. n) — Oslobodenie určitých kultúrnych služieb od dane — Neexistencia priameho účinku — Určenie kultúrnych služieb oslobodených od dane — Voľná úvaha členských štátov“

Vo veci C-592/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávne oddelenie), Spojené kráľovstvo] zo 16. októbra 2015 a doručený Súdnemu dvoru 13. novembra 2015, ktorý súvisí s konaním:

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

proti

British Film Institute,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory T. von Danwitz (spravodajca), sudcovia E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe a C. Lycourgos,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 7. septembra 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— British Film Institute, v zastúpení: P. Drinkwater, solicitor, Z. Yang, barrister, D. Milne, QC, a A. Lee, solicitor,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Brandon, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci S. Singh, barrister,

— Európska komisia, v zastúpení: R. Lyal a M. Owsiany-Hornung, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. septembra 2016,

* Jazyk konania: angličtina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 1977, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23; ďalej len „šiesta smernica“), a článku 132 ods. 1 písm. n) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs (Daňový a colný úrad Spojeného kráľovstva, ďalej len „daňový úrad“) a British Film Institute (ďalej len „BFI“) vo veci povinnosti BFI platiť daň z pridanej hodnoty (DPH) za služby, ktoré poskytuje a ktoré pozostávajú z poskytnutia práv na vstup na filmové projekcie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice s názvom „Oslobodenia určitých činností uskutočňovaných vo verejnom záujme od dane“ stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, platí, že členské štáty oslobodia od dane nasledujúce položky, a to za podmienok, ktoré stanovujú na účely zabezpečenia správnej a jednoznačnej aplikácie tohto oslobodenia od daní a na účely ochrany pred možnými daňovými únikmi, pred neplatením daní a pred ich zneužívaním:

...

- n) určité kultúrne služby a s nimi úzko súvisiaci tovar, poskytované orgánmi podliehajúcimi verejnému právu a [subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom alebo – *neoficiálny preklad*] inými kultúrnymi organizáciami [zariadeniami – *neoficiálny preklad*], ktoré boli uznané príslušným členským štátom,

...“

- 4 Smernica 2006/112 v súlade so svojimi článkami 411 a 413 zrušila a nahradila od 1. januára 2007 právnu úpravu Únie v oblasti DPH, vrátane šiestej smernice.

Právo Spojeného kráľovstva

- 5 Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska prebralo článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice až 1. júna 1996, t. j. k dátumu nadobudnutia účinnosti Group 13 of Schedule 9 of the Value Added Tax Act 1994 (skupina 13 prílohy 9 zákona z roku 1994 o dani z pridanej hodnoty).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 6 BFI je nezisková organizácia, ktorej úlohou je podporovať kinematografiu v Spojenom kráľovstve. V období od 1. januára 1990 do 31. mája 1996 (ďalej len „sporné obdobie“) zaplatil BFI DPH v bežnej sadzbe za služby poskytnutia práv na vstup na filmové projekcie.
- 7 Dňa 30. marca 2009 BFI podal žiadosť na daňový úrad, ktorou sa domáhal vrátenia DPH zaplatenej v spornom období, pričom tvrdil, že uvedené práva na vstup predstavujú kultúrne služby oslobodené od dane podľa článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice. Táto žiadosť bola zamietnutá.
- 8 BFI podal proti tomuto zamietnutiu odvolanie na First-tier Tribunal (Tax Chamber) [Prvostupňový súd (oddelenie pre daňové spory), Spojené kráľovstvo]. Tento súd rozhodnutím z 5. decembra 2012 rozhodol, že oslobodenie od dane stanovené v tomto ustanovení má priamy účinok.
- 9 Daňový úrad podal proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie na Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) [Druhostupňový súd (oddelenie pre daňové a majetkové spory), Spojené kráľovstvo], ktorý toto odvolanie zamietol, pričom rozhodol, že oslobodenie od dane stanovené v tomto ustanovení má dostatočne jasný a presný obsah, a má preto priamy účinok. Pojem „určité“ v uvedenom ustanoví sa má totiž vykladať v tom zmysle, že toto oslobodenie od dane sa vzťahuje na „tie“ kultúrne služby, ktoré poskytujú verejné subjekty alebo iné kultúrne zariadenia, ktoré boli uznané príslušným členským štátom. Daňovému úradu bolo povolené, aby podal opravný prostriedok na Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávne oddelenie), Spojené kráľovstvo].
- 10 Podľa informácií uvedených v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, ak sa má článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že sa týka „tých“ kultúrnych služieb, ktoré poskytujú subjekty, ktoré sa spravujú verejným právom alebo iné kultúrne zariadenia, ktoré boli uznané príslušným členským štátom v zmysle tohto istého ustanovenia, znamenalo by to, že BFI, ktorý predstavuje takýto subjekt, sa môže priamo odvolávať na toto ustanovenie, aby mohol požívať výhody oslobodenia od dane týkajúce sa jeho služieb poskytnutia práv na vstup na filmové projekcie v období od 1. januára 1990 do 31. mája 1996. BFI by sa mohol dokonca po 31. máji 1996 naďalej priamo spoliehať na uvedené ustanovenie napriek tomu, že služby poskytované BFI nepatria medzi kultúrne služby, ktoré právna úprava Spojeného kráľovstva od tohto dátumu oslobodila od dane.
- 11 Za týchto okolností Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávne oddelenie)] rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Sú pojmy článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, konkrétne slová ‚určité kultúrne služby‘, dostatočne jasné a presné, aby mal článok 13 A ods. 1 písm. n) priamy účinok v tom zmysle, že oslobodí poskytovanie týchto kultúrnych služieb od dane subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo inými uznanými kultúrnymi zariadeniami, akým je poskytovanie služieb zo strany BFI v prejednávanej veci, ak neexistuje žiadna vykonávacia vnútroštátna úprava?
 2. Ponechávajú pojmy článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, konkrétne slová ‚určité kultúrne služby‘, členským štátom diskrečnú právomoc pri ich uplatňovaní v rámci vykonávacej právnej úpravy, a ak áno, akú?
 3. Vzťahujú sa vyššie uvedené závery aj na článok 132 ods. 1 písm. n) [smernice 2006/112]?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 12 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, ktorý stanovuje oslobodenie „určitých kultúrnych služieb“ od dane, vykladať v tom zmysle, že má priamy účinok, takže pri neexistencii prebratia sa môžu subjekty, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo iné kultúrne zariadenia, ktoré boli uznané príslušným členským štátom a ktoré poskytujú kultúrne služby, na toto ustanovenie priamo odvolávať.
- 13 Podľa ustálenej judikatúry vo všetkých prípadoch, keď sa ustanovenia smernice javia z hľadiska ich obsahu ako bezpodmienečné a dostatočne presné, majú jednotlivci právo sa ich dovolávať pred vnútroštátnymi súdmi voči štátu, pokiaľ štát neprebral smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku v stanovenej lehote alebo ju neprebral správne (pozri najmä rozsudky z 19. januára 1982, Becker, 8/81, EU:C:1982:7, bod 25; z 15. januára 2014, Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, bod 31, ako aj zo 7. júla 2016, Ambisig, C-46/15, EU:C:2016:530, bod 16 a citovanú judikatúru).
- 14 Pokiaľ ide o článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, treba pripomenúť, že oslobodenie od dane stanovené v tomto ustanovení sa týka „určitých kultúrnych služieb“. Uvedené ustanovenie teda nespresňuje, ktoré kultúrne služby musia členské štáty oslobodiť od dane. Neuvádza ani zoznam obsahujúci taxatívny výpočet kultúrnych služieb, ktoré sa majú oslobodiť od dane, ani povinnosť členských štátov oslobodiť od dane všetky kultúrne služby, ale odkazuje len na „určité“ tieto služby. V dôsledku toho toto ustanovenie ponecháva členským štátom rozhodnutie o tom, aby určili, na ktoré kultúrne služby sa bude toto oslobodenie od dane vzťahovať.
- 15 BFI tvrdí, odkazujúc na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej oslobodenia od dane stanovené v uvedenom článku 13 A ods. 1 predstavujú autonómne pojmy práva Únie, ktorých účelom je zabrániť rozdielnemu uplatňovaniu režimu DPH v jednotlivých členských štátoch (pozri najmä rozsudok z 21. februára 2013, Žamberk, C-18/12, EU:C:2013:95, bod 17), že slová „určité kultúrne služby“ sa majú vykladať v tom zmysle, že sa týkajú všetkých kultúrnych služieb poskytovaných subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom alebo inými kultúrnymi zariadeniami, ktoré boli uznané príslušným členským štátom, a sú tak dostatočne jasné a presné.
- 16 Treba však uviesť, že takýto výklad nezodpovedá obvyklému významu pojmu „určité“ používanému v článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice a zbavuje použité tohto pojmu potrebného účinku v zmysle tohto ustanovenia.
- 17 Okrem toho výklad navrhovaný BFI môže rozšíriť dosah oslobodenia od dane vyplývajúceho z tohto ustanovenia nad rámec tohto pojmu na všetky kultúrne služby v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej sa majú pojmy použité na označenie oslobodenia od daní v článku 13 A ods. 1 vykladať reštriktívne (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. júna 2007, Horizon College, C-434/05, EU:C:2007:343, bod 16; z 22. októbra 2015, Hedqvist, C-264/14, EU:C:2015:718, body 34 a 35, ako aj z 25. februára 2016, Komisia/Holandsko, C-22/15, neuvyverejnený, EU:C:2016:118, bod 20 a citovanú judikatúru).
- 18 Z judikatúry Súdneho dvora taktiež vyplýva, že v rozpore s tvrdením BFI požiadavka zabezpečenia jednotného uplatňovania oslobodení od dane v tomto článku 13 A ods. 1 nie je absolútna. Aj keď totiž oslobodenia od dane stanovené v uvedenom článku predstavujú autonómne pojmy práva Únie, ktorých účelom je zabrániť rozdielnemu uplatňovaniu režimu DPH v jednotlivých členských štátoch, normotvorca Európskej únie môže zveriť členským štátom právomoc definovať určité pojmy týkajúce sa oslobodenia od dane (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. marca 1996, Gemeente Emmen,

C-468/93, EU:C:1996:139, bod 25; zo 4. mája 2006, Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, body 38 a 39, ako aj z 9. decembra 2015, Fiscale Eenheid X, C-595/13, EU:C:2015:801, bod 30 a citovanú judikatúru).

- 19 Doslovný výklad článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice je potvrdený vývojom tejto smernice, ako aj cieľmi sledovanými normotvorcom Únie.
- 20 V tejto súvislosti, ako uviedol generálny advokát v bodoch 20 a 21 svojich návrhov, normotvorca Únie neprijal pôvodný návrh Európskej komisie, ktorý obsahoval taxatívny výpočet kultúrnych služieb, ktoré sa majú oslobodiť od dane (pozri návrh šiestej smernice Rady o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia [KOM(73) 950 v konečnom znení z 20. júna 1973]), ale použitím pojmov „určité kultúrne služby“ sa rozhodol pre znenie uvedeného oslobodenia od dane, ktoré umožňuje členským štátom určiť kultúrne služby, ktoré oslobodzujú od dane.
- 21 Ako Komisia zdôraznila vo svojich písomných pripomienkach predložených Súdnemu dvoru, napriek tomu, že neskôr navrhla nahradiť pôvodné znenie článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice taxatívnym výpočtom kultúrnych služieb, ktoré sa majú oslobodiť od dane (pozri návrh devätnástej smernice Rady o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS – spoločný systém dane z pridanej hodnoty, [KOM(84) 648 v konečnom znení z 5. decembra 1984]), normotvorca Únie zachoval toto pôvodné znenie, ktoré podľa analýzy uvedenej v jej prvej správe určenej Rade o fungovaní spoločného systému dane z pridanej hodnoty podľa článku 34 šiestej smernice 77/388 [KOM(83) 426 v konečnom znení zo 14. septembra 1983] ponecháva právomoc vymedziť obsah tohto oslobodenia od dane na posúdenie každému členskému štátu.
- 22 Ako uviedol generálny advokát v bode 23 svojich návrhov, rozhodnutie normotvorcu Únie ponechať členským štátom širokú mieru voľnej úvahy na určenie kultúrnych služieb oslobodených od dane možno vysvetliť rôznorodosťou regionálnych kultúrnych a majetkových tradícií v Únii a niekedy v rámci samotného členského štátu.
- 23 Treba teda konštatovať, že odkazom na „určité kultúrne služby“, článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice nevyžaduje oslobodenie všetkých kultúrnych služieb od dane, takže členské štáty môžu oslobodzovať od dane „určité“ služby, kým vo vzťahu k ostatným službám uložia povinnosť zaplatiť DPH.
- 24 Tým, že toto ustanovenie priznáva členským štátom širokú mieru voľnej úvahy na určenie kultúrnych služieb oslobodených od dane, nespĺňa podmienky, vyplývajúce z judikatúry citovanej v bode 14 tohto rozsudku, na to, aby sa na ňu mohlo priamo odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi.
- 25 Toto konštatovanie nie je spochybnené úvahami uvedenými v bodoch 34 až 37 rozsudku zo 17. februára 2005, Linneweber a Akritidis (C-453/02 a C-462/02, EU:C:2005:92) a v bodoch 59 až 61 rozsudku z 28. júna 2007, JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust a The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391), podľa ktorých prípadná miera voľnej úvahy členských štátov nevyhnutne nevyklučuje priamy účinok dotknutých oslobodení od dane.
- 26 Ako uviedla Komisia vo svojich písomných pripomienkach, judikatúra vyplývajúca z rozsudku zo 17. februára 2005, Linneweber a Akritidis, (C-453/02 a C-462/02, EU:C:2005:92) sa totiž týka možnosti členských štátov stanoviť podmienky na uplatnenie oslobodenia od dane a nie miery voľnej úvahy, ktorá im umožňuje určiť rozsah oslobodenia od dane, ako vyplýva okrem iného z pojmov „určité kultúrne služby“ uvedených v článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice.

- 27 Pokiaľ ide o rozsudok z 28. júna 2007, JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust a The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391), treba uviesť, že článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice sa odlišuje od oslobodenia od dane, o ktoré ide v tejto veci, keďže vyžaduje len oslobodenie od „určitých“ kultúrnych služieb.
- 28 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, ktorý stanovuje oslobodenie „určitých kultúrnych služieb“ od dane, sa má vykladať v tom zmysle, že nemá priamy účinok, takže pri neexistencii prebratia sa nemôžu subjekty, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo iné kultúrne zariadenia, ktoré boli uznané príslušným členským štátom a ktoré poskytujú kultúrne služby, na toto ustanovenie priamo odvolávať.

O druhej a tretej otázke

- 29 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú a tretiu otázku.

O trovách

- 30 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia, ktorý stanovuje oslobodenie „určitých kultúrnych služieb“ od dane, sa má vykladať v tom zmysle, že nemá priamy účinok, takže pri neexistencii prebratia sa nemôžu subjekty, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo iné kultúrne zariadenia, ktoré boli uznané príslušným členským štátom a ktoré poskytujú kultúrne služby, na toto ustanovenie priamo odvolávať.

Podpisy